ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Цагаан-Уул сумын ТТЗ-ийн 2025 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2026/005/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг

2026 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар

Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр

Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Г.Ичинхорлоо

Утас: 88012671 Цахим хаяг: ichnkhorlooga@audit.gov.mn

Аудитор: Л.Мөнх-Оргил

Утас: 99039344 Цахим хаяг:munkh-orgill@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс:7038 3793, Цахим шуудан:khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2026.03.25 № 01/325

танай ____________-ны № ____________-т

ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН
ЦАГААН-УУЛ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА С.ГОНЧИГНЯМ
ТАНАА

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Цагаан-Уул сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудад байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг хасах тодотгол хийсэнтэй холбоотойгоор 158.5 сая төгрөгийн өр төлбөр үүссэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Цагаан-Уул сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой 0.5 сая төгрөгийн алдаа, төсөвт төвлөрүүлэх 5 нэр төрлийн орлогын төлөвлөгөөг 49.4 сая төгрөгөөр тасалсан, Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 3 иргэн, 2 аж ахуйн нэгжтэй холбоотой 13.9 сая төгрөгийн авлага, харьяа байгууллагуудын өр төлбөр барагдуулж ажиллаагүй нийт 63.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн.

Бусад асуудлын хэсэг

Цагаан-Уул сумын Засаг дарга нь нь 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргатай батлуулж, 80.23 хувийн үнэлгээтэй хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	**1. ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**		**1,379,931.51**	**1,381,802.41**
2	1.1.1 МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	826,069.95	824,729.38
3	1.1.3 АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	85,544.46	101,399.86
4	1.1.4 УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	2,900	0.0
5	1.1.5 БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	465,417.1	455,673.18
6	1.2 ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		3,873,497.69	3,976,118.05
7	1.2.1 УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	174,233.7	177,941.07
8	1.2.2 ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	3,699,263.99	3,798,176.98
9	1.2.2.02 Биет хөрөнгө		3,500,639.49	3,518,275.98
10	1.2.2.03 Биет бус хөрөнгө	13	198,624.5	279,901
11	**1 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2**		**5,253,429.2**	**5,357,920.46**
12	**2.1 НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**		**161,374.63**	**206,181.72**
13	2.1.1 БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		116,758.7	161,565.79
14	2.1.1.03 Өглөг		116,758.7	161,565.79
15	2.1.2 УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		44,615.93	44,615.93
16	2.1.2.02 Урт хугацаат зээл	20а, 20б	44,615.93	44,615.93
17	2.2 ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		5,092,054.57	5,151,738.75
18	2.2.1 Засгийн газрын хувь оролцоо		5,092,054.57	5,151,738.75
19	2.2.1.01 Засгийн газрын оруулсан капитал		703,146.83	709,260.83
20	2.2.1.02 Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		894,273.47	894,273.47
21	2.2.1.07 Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		374,089.4	621,429.67
22	2.2.1.08 Хуримтлагдсан үр дүн		2,471,770.14	2,278,191.62
23	2.2.1.09 Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		648,774.73	648,583.15
24	**2 ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5**		**5,253,429.2**	**5,357,920.46**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	**1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН**		**2,890,816.33**	**2,637,958.94**
2	**1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО**		**1,149,141.51**	**1,187,770.65**
3	1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар		870,965.42	829,570.23

4	1.1.1.03.1.01 Хувь хүний орлогын албан татвар		870,965.42	829,570.23
5	1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар		139,223.32	163,698.52
6	1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж		138,952.77	194,501.9
7	1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	-347,275.02	1,450,188.29
8	1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого		0.0	12,250
9	1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого		0.0	963,942.62
10	1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		2,088,949.83	0.0
11	1.1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	2,262,496.37	2,782,984.34
12	1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ		2,262,496.37	2,782,984.34
13	1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		2,193,797.43	2,745,342.81
14	1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		889,436.64	1,038,590.2
15	1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		111,676.24	203,489.97
16	1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		177,271.53	302,658.9
17	1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал		189,602.49	366,566.19
18	1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал		308	0.0
19	1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал		70,614.91	50,554.41
20	1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал		8,038	4,406
21	1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		216,385.77	279,669.72
22	1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал		530,463.86	499,407.44
23	**1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**		**68,698.94**	**37,641.53**
24	**1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**		**628,319.95**	**-145,025.4**
25	**1.2.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**		**12,520.23**	**48,744.69**
26	**1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VII)=(IV)-(V)**		**-12,520.23**	**-48,744.69**
27	**1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(VII)**		**615,799.72**	**-193,770.09**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	**1.1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН**	**3,637,427.87**	**3,039,728.65**
2	**1.1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**1,149,141.51**	**1,187,770.65**
3	1.1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар	870,965.42	829,570.23
4	1.1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар	139,223.32	163,698.52
5	1.1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	138,952.77	194,501.9
6	1.1.1.1.03.8.01 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	24,261.46	25,101.89
7	1.1.1.1.03.8.02 Газрын төлбөр	13,187.33	8,624.5

8	1.1.1.1.03.8.03 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	101,503.98	160,775.51
9	1.1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	285,000.48	1,851,958
10	1.1.1.1.04.1 Нийтлэг татварын бус орлого	285,000.48	261,552.77
11	1.1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого	0.0	12,250
12	1.1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого	0.0	971,463.12
13	1.1.1.1.04.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	0.0	606,692.1
14	1.1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,203,285.88	0.0
15	1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,436,559.72	2,280,376.7
16	1.1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,436,559.72	2,280,376.7
17	1.1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,367,734.28	2,242,170.78
18	1.1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,204,785.93	1,375,958.53
19	1.1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	188,449.82	203,630.27
20	1.1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	182,799.22	173,474.38
21	1.1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал	281,840.61	228,605.37
22	1.1.1.2.01.1.05 Нормативт зардал	1,000	0.0
23	1.1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	43,998.4	41,108.23
24	1.1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал	8,038	4,406
25	1.1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	246,548.07	177,736.89
26	1.1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	210,274.23	37,251.1
27	1.1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	68,825.44	38,205.93
28	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	1,200,868.15	759,351.95
29	1.1.2.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	1,207,300.86	639,692.51
30	1.1.2.2.01 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,207,300.86	639,692.51
31	1.1.2.2.01.1 Дотоод эх үүсвэрээр	1,207,300.86	639,692.51
32	1.1.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-1,207, 300.86	-639,692.51
33	1.1.3.2 ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	136,680	121,000
34	1.1.3 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-136,680	-121,000
35	**1.1 НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**-143,112.71**	**-1,340.57**
36	1.2 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	969,182.65	826,069.95
37	1 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	826,069.95	824,729.38

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
1	1.1.1.1.1.1 2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,120,386.56		4,120,386.56
2	1.1.1.1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-3,253.11		-3,253.11
3	1.1.1.1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,117,133.45		4,117,133.45
4	1.1.1.1.5 Өмчид гарсан өөрчлөлт	359,121.4		359,121.4
5	1.1.1.1.7 Тайлант үеийн үр дүн	615,799.72		615,799.72
6	1.1.1.1 2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	5,092,054.57		5,092,054.57
7	1.1.1 2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	5,092,054.57		5,092,054.57
8	1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	191.58		191.58
9	1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	5,092,246.15		5,092,246.15
10	1.2 Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-191.58		-191.58
11	1.3 Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	6,114		6,114
12	1.5 Өмчид гарсан өөрчлөлт	247,340.27		247,340.27
13	1.7 Тайлант үеийн үр дүн	-193,770.09		-193,770.09
14	1 2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	5,151,738.75		5,151,738.75

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү	Хувь
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**3,357,848.00**	**2,783,049.22**	**574,798.78**	82.9
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,127,113.60**	**2,041,071.60**	**86,042.00**	96.0
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,098,409.90**	**2,017,896.68**	**80,513.22**	96.2
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,084,111.00**	**1,028,226.96**	**55,884.04**	94.8
210101	Үндсэн цалин	533,367.40	523,804.27	9,563.13	98.2
210102	Нэмэгдэл	469,775.60	437,659.82	32,115.78	93.2
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	31,968.00	27,224.00	4,744.00	85.2
210104	Урамшуулал	49,000.00	39,538.86	9,461.14	80.7
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**131,762.30**	**125,709.83**	**6,052.47**	95.4
210201	Тэтгэврийн даатгал	89,597.80	85,437.61	4,160.19	95.4
210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,541.00	10,066.00	475.00	95.5
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,270.60	5,033.05	237.55	95.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	5,270.60	5,033.05	237.55	95.5

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	21,082.30	20,140.11	942.19	95.5
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**730,463.40**	**725,284.14**	**5,179.26**	99.3
210301	Гэрэл, цахилгаан	81,292.50	66,974.77	14,317.73	82.4
210302	Түлш, халаалт	635,732.80	652,263.87	-16,531.07	102.6
210303	Цэвэр, бохир ус	13,438.10	6,045.50	7,392.60	45.0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**41,123.10**	**40,450.01**	**673.09**	98.4
210401	Бичиг хэрэг	3,626.30	3,137.80	488.50	86.5
210402	Тээвэр, шатахуун	25,793.90	25,673.37	120.53	99.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,534.00	4,510.40	23.60	99.5
210404	Ном, хэвлэл	89.4	89.4	0.00	100.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,199.20	6,161.24	37.96	99.4
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	880.30	877.80	2.50	99.7
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**45,389.90**	**45,535.10**	**-145.20**	100.3
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,179.90	3,179.90	0.00	100.0
210602	Тавилга	3,710.00	3,710.00	0.00	100.0
210604	Урсгал засвар	38,500.00	38,645.20	-145.20	100.4
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**5,686.00**	**4,406.00**	**1,280.00**	77.5
210702	Дотоод албан томилолт	5,686.00	4,406.00	1,280.00	77.5
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**39,464.50**	**32,329.81**	**7,134.69**	81.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,899.50	30,687.18	4,212.32	87.9
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,450.00	0.00	1,450.00	0.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	450	448	2.00	99.6
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	800	532.7	267.34	66.6
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	165	143	22.00	86.7
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,300.00	275	1,025.00	21.2
210807	Газрын төлбөр	400	244.0	156.03	61.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**20,409.70**	**15,954.83**	**4,454.87**	78.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,689.70	15,228.83	3,460.87	81.5
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,720.00	726.00	994.00	42.2
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**28,703.70**	**23,174.93**	**5,528.78**	80.7
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**28,703.70**	**23,174.93**	**5,528.78**	80.7
		2833	0	2,833.00	0.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	21518.7	20933.375	585.33	97.3
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4352	2241.55	2,110.45	51.5
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**1040734.4**	**620977.6112**	**419,756.79**	59.7

223001	Бусад хөрөнгө	1040734.4	620977.6112	419,756.79	59.7
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**190000**	**121000**	**69,000.00**	63.7
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	190000	121000	69,000.00	63.7
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**3,357,848.00**	**2,967,070.19**	**390,777.81**	88.4
310001	**Улсын төсвөөс санхүүжих**	**610,496.00**	**606,692.10**	**3,803.90**	99.4
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	610,496.00	**606692.1**	3,803.90	99.4
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**2,261,784.90**	**2,229,149.80**	**32,635.10**	**98.56**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	2,261,784.90	2,229,149.80	32,635.10	98.6
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**485,567.10**	**131,228.28**	**354,338.82**	**484.35**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	90,000.00	122,880.76	-32,880.76	136.5
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,400.00	8,347.52	-5,947.52	347.8
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	393,167.10		393,167.10	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	324,985.40		
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	509,006.37		
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**54**	**54**	**0.00**	100.0
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**2**	**2**	**0.00**	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	2	2	**0.00**	100.0
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**26**	27	**-1.00**	103.8
620001	Удирдах ажилтан	9	**9**	**0.00**	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	14	15	**-1.00**	107.1
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3	**0.00**	100.0
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**26**	**27**	**-1.00**	103.8
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	10	**-1.00**	111.1
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	8	8	**0.00**	100.0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9	9	**0.00**	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	тайлант он
1	**1.1.1.1 НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН**	**65,765.52**
12	**1.1.1.1.1 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**65,765.52**
122	1.1.1.1.1.1 Тусламжийн орлого	65,765.52
1221	1.1.1.1.1.1.1 Хандив тусламж /дотоод/	65,765.52
12213	1.1.1.1.1.1.1.1 Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	65,765.52
350011	1.1.1.1.1.1.1.1.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,650.00

350013	1.1.1.1.1.1.1.1.3 ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	15,000.00
350014	1.1.1.1.1.1.1.1.4 Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	32,866.29
350015	1.1.1.1.1.1.1.1.5 Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	16,249.23
II	**1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**65,765.52**
21	**1.1.1.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**65,765.52**
210	**1.1.1.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**50,734.52**
2101	1.1.1.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	11,425.28
210102	1.1.1.2.1.1.1.2 Нэмэгдэл	9,895.50
210104	1.1.1.2.1.1.1.4 Урамшуулал	1,529.78
2104	1.1.1.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	15,621.94
210401	1.1.1.2.1.1.4.1 Бичиг хэрэг	490.00
210402	1.1.1.2.1.1.4.2 Тээвэр, шатахуун	6,752.61
210403	1.1.1.2.1.1.4.3 Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	180.00
210405	1.1.1.2.1.1.4.5 Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,695.00
210406	1.1.1.2.1.1.4.6 Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,504.34
2106	1.1.1.2.1.1.6 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,463.03
210604	1.1.1.2.1.1.6.4 Урсгал засвар	2,463.03
2108	1.1.1.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	928.00
210801	1.1.1.2.1.1.8.1 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	400.00
210806	1.1.1.2.1.1.8.6 Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	528.00
2109	1.1.1.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,296.27
210901	1.1.1.2.1.1.9.1 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	20,296.27
213	**1.1.1.2.1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**15,031.00**
2132	**1.1.1.2.1.4.2 Бусад урсгал шилжүүлэг**	**15,031.00**
213208	1.1.1.2.1.4.2.7 Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	15,031.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд сумын орон нутгийн ерөнхий орлого болон харьяа 2 төсвийн байгууллага, 2 аж ахуй нэгж, 2 тусгай сан нийт 6 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 1 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 2 сан, 2 аж ахуй нэгж түүвэрт хамрагдсан байна. Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өгсөн байна.

Харьяа байгууллагуудтай холбоотой зөрчил

Цагаан-Уул сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой 68.8 сая төгрөгийн алдаа,төсвийн зарцуулалт, төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой 1.8 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн. Аудитын явцад 68.8 сая төгрөгийн алдааг залруулж, дээрх зөрчилд 4 төлбөрийн акт, 1 албан шаардлага, 4 зөвлөмжийг өгсөн байна.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчтай холбоотой зөрчил

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 63.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн байна.

Аудитаар нийт 0.5 сая төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг аудитын явцад бүрэн залрууллаа. Үүнд:

- Санхүүгийн байдлын тайланд бараа материалын үлдэгдлийг 0.5 сая төгрөгөөр дутуу нэгтгэсэн байсныг залрууллаа.

Аудитаар нийт 63.3 сая төгрөгийн зөрчил[2] илэрч 3 зөвлөмж хүргүүллээ.

Цагаан-Уул сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар материаллаг зөрчил илрээгүй бөгөөд тогтоосон материаллаг түвшнээс хэтрээгүй тул зөрчилгүй дүгнэлт өгсөн болно.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогоогүй.

5.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага өгөөгүй.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарах асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. **Хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй холбоотой асуудлын талаар**

<u>Аудитын илрүүлэлт: </u>Тайлант онд Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 3 иргэн, 2 аж ахуйн нэгжтэй холбоотой 13.9 сая төгрөгийн авлага байна.Энэ нь Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн үлдэгдлийг бүрэн барагдуулаагүй нь Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 361 дүгээр тушаалаар баталсан "хоршоог хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, эргэн төлүүлэх, хяналт тавих журам"-ын 3.2.1."*орон нутгийн жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх тэргүүлэх чиглэлийг жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ, хоршоо хөгжүүлэх бодлоготой уялдуулан тогтоож, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, биелэлтэд нь хяналт тавих*" гэсэн заалттай нийцэхгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж: Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн авлагыг бүрэн барагдуулж ажиллах

2. Орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

2.1. *Аудитын илрүүлэлт:* Улсын төсөв, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөө нийт дүнгээр биелсэн боловч татварын орлогын нэр төрлөөр авч үзэхэд 5 нэр төрөл бүхий орлогын төлөвлөгөөг 49.4 сая төгрөгөөр тасалсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1-т *"хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх"* гэсэн заалттай нийцээгүй бөгөөд *"эрх ба үүрэг"* батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

2.2. *Шийдвэрлэсэн нь:* Татварын орлогыг бодитой төлөвлөж, нэр төрлөөр нь жигд хангаан биелүүлж ажиллах зөвлөмж өгөх.

3. Өр төлбөртэй холбоотой асуудал

3.1. *Аудитын илрүүлэлт:* Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд үүссэн 161.6 сая төгрөгийн өр төлбөр болж өмнөх оноос 78.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн ба түүнийг барагдуулахтай холбоотой арга хэмжээг авч ажиллаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь заалттай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохимжтой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2. *Өгсөн зөвлөмж:* Үүссэн өр төлбөрийг барагдуулах арга хэмжээ авч, цаашид өр төлбөр үүсэхгүй байхад анхаарч, халаалтын зардлыг нэмэгдсэн үнэ тарифаар санхүүжүүлэх боломжтой эсэхэд дүн шинжилгээ хийж ажиллах

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 *"Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ"* гэж заасны дагуу аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгаж ажиллах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан www.fas.audit.mn цахим системд 2026 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор мэдээлж, баталгаажуулна уу

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс Залруулсан	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн алдаа								
ТТЗ	1	0.5	1	0.5			1	0.5
ДҮН ТТЗ	**1**	**0.5**	**1**	**0.5**			**1**	**0.5**
Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагын алдаа								
Цагаан-Уул ЗДТГ	**5**	**66.9**	**1**	**1.0**	**4**	**65.9**	**5**	**66.9**
Цагаан-Уул Соёлын төв	1	1.0	1	1.0			1	1.0

Цагаан-Уул ИТХ	1	0.9	1	0.9			1	0.9
ДҮН	7	68.8	3	2.9	4	65.9	7	68.8

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн зөрчил												
ТТЗ	3	63.3					3	63.3				
Дүн	3	63.3					3	63.3				
Харьяа байгууллагуудын зөрчил												
Цагаан-Уул ЗДТГ	2	4.8	1	0,3			1	4.5				
Цагаан-Уул Соёлын төв	1	0.6					1	0.6				
ДҮН	3	5.4	1	0.3			2	5.1				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Цагаан-Уул ЗДТГ	3	4.7	2	2.7	1	2.0		
Цагаан-Уул Соёлын төв	1	1.0					1	1.0
Цагаан-Уул ИТХ	2	0.2	1	0.2			1	0.0
ДҮН	6	5.9	*3*	***2.9***	*1*	***2.0***	2	1.0